

### **25.3. Lapsi- ja perhejärjestöjen kannanotto**

#### **Suomeen tarvitaan suunnitelma lapsiin kohdistuvan seksuaalisen väkivallan torjuntaan**

Seuraavalla hallituskaudella tulee laatia kansallinen toimeenpanosuunnitelma Lanzaroten sopimukselle, jolla torjutaan lasten seksuaalista riistoa ja hyväksikäyttöä. Lapsi- ja perhejärjestöjen mukaan sopimuksen edellyttämät riittävät palvelut uhreille eivät toteudu Suomessa yhdenvertaisesti.

Lapsiin kohdistuvan seksuaalisen häirinnän ja väkivallan vastainen työ vaatii pitkäjänteistä, suunnitelmallista ja monialaista yhteistyötä. Tällä hetkellä ennalta ehkäisevä turvataito-, seksuaali-, ja mediataitokasvatus on Suomessa hajallaan ja yksittäisten hankkeiden varassa. Hallinnonalojen välinen yhteistyö ja järjestöjen ja eri ammattilaisten kanssa on puutteellista.

Euroopan neuvoston yleissopimus lasten suojelemisesta seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan (ns. Lanzaroten sopimus) vaatii, että sopimusvaltiot kriminalisoivat kaikki lapsiin kohdistuvan seksuaalisen hyväksikäytön muodot, sitoutuvat ennaltaehkäiseviin toimiin ja suojelevat lapsiuhreja. Sopimus edellyttää myös, että valtiot ryhtyvät tarvittaviin lainsäädäntö- ja muihin toimenpiteisiin.

Suomi on ratifioinut Lanzaroten sopimuksen jo vuonna 2011, mutta sille ei ole laadittu kansallista toimeenpanosuunnitelmaa. Lapsi- ja perhejärjestöjen mukaan sopimuksen edellyttämät valtakunnallisesti yhdenvertaiset ja riittävät palvelut ja tuki uhreille eivät tällä hetkellä toteudu Suomessa. Myös lasten ja nuorten tietoa seksuaalisen häirinnän ja seksuaaliväkivallan eri muodoista tulee lisätä, ja turvataitoja digitaalisessa mediassa parantaa. Lapsilla tulee olla riittävästi tietoa oikeudestaan olla turvassa sekä keinoista suojata itseään.

Järjestöt vaativat, että Lanzaroten sopimukselle laaditaan oma toimeenpanosuunnitelmansa. Suunnitelman valmisteluun ja seurantaan tulee asettaa kansallinen toimikunta, jossa myös järjestöt ovat edustettuina. Parhailtaan tekeillä oleva lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyn toimenpidesuunnitelma ei riitä, vaikka siihen sisältyy myös seksuaalinen väkivalta, sillä se jää selvästi Lanzaroten sopimuksen sisältöä kapeammaksi.

#### **Lasten seksuaalinen häirintä Suomessa**

Lapsen seksuaalisia hyväksikäyttöjä tuli vuonna 2018 tietoon 1 363, mikä on 16,7 % enemmän kuin edellisvuonna (Suomen virallinen tilasto/Rikos- ja pakkokeinotilasto 2018)

7 % 4.-5. luokkalaisista ja 21 % 8.-9. luokkalaisista on joutunut kokemaan seksuaalista häirintää tai väkivaltaa viimeksi kuluneen vuoden aikana (Kouluterveyskysely 2017)

Seksuaalista häirintää tai väkivaltaa kokeneista 4. ja 5. luokkalaisista noin puolet (53 %) on kertonut kokemastaan seksuaalisesta häirinnästä tai väkivallasta jollekin aikuiselle, johon luottaa (Kouluterveyskysely 2017)

Seksuaalista häirintää tai väkivaltaa kokeneista perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisista oppilaista ja toisen asteen opiskelijoista noin joka kymmenes olisi tarvinnut apua, mutta ei ollut sitä saanut (Kouluterveyskysely 2017)

Lapset ja nuoret kohtaavat seksuaalista häirintää digitaalisessa mediassa paljon, mutta lähes puolet tytöistä ja yli 20 % pojista ei kertoisi siitä aikuisille häpeän vuoksi (Pelastakaa Lapset, Lasten ja nuoren kokema seksuaalinen häirintä ja siihen liittyvä kiusaaminen digitaalisessa mediassa 2018)